

Akad. Tatjana Avšič Županc, članica Znanstvenega sveta Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

Spoštovani gospod Predsednik, dragi kolegice in kolegi, cenjeni gostje in prisrčen pozdrav vsem mladim raziskovalkam in raziskovalcem!

Predsedniku SAZU, akad. Bajdu in direktorju ARRS, dr. Györkösu se zahvaljujem, da sta mi zaupala nagovor letošnji generaciji mladih raziskovalcev. Ker so moji predhodniki že povedali pomembna dejstva o programu mladih raziskovalcev, sem se odločila, da bi danes z vami delila nekaj trenutkov iz lastne raziskovalne poti in jih povzela z napotki in željami ob vstopu v vaše novo življenjsko poglavje.

Kot absolventka biologije sem pred 37 leti prišla na Inštitutu za mikrobiologijo in imunologijo, Medicinske fakultete v Ljubljani, kjer delam še danes. Takrat še ni bilo programa MR, zato sem po diplomi delala kot laboratorijski tehnik. Delo na inštitutu je bilo to kar sem želela, saj sem lahko delala za bolnike in hkrati sem odkrivala neznano. Pod mentorstvom prof. dr. Mihe Likarja sem na Medicinski fakulteti v Ljubljani magistrirala in doktorirala iz virologije, ki je postalo moje področje dela in raziskav. Pri raziskovanju Hemoragične mrzlice z renalnim sindromom, »mišje mrzlice«, v Sloveniji, sem odkrila virus, ki je imel popolnoma svojstvene lastnosti, poimenovala sem ga virus Dobrava. Odkritje je bilo pomembno, saj do takrat niso vedeli kateri virus povzroča to, smrtno nevarno bolezen. Kar nekaj let je trajalo, da so moje odkritje sprejeli v mednarodnem znanstvenem krogu. Takrat sem bila neznana, mlada raziskovalka iz Vzhodne Evrope. Toda, bila sem vztrajna, potrpežljiva in verjela sem v svoje rezultate. K prepoznavnosti mojega dela in odkritja mi je pomagalo sodelovanje s kolegi Inštituta za tropsko medicino iz Antwerpna, kakor tudi z uglednimi in uveljavljenimi raziskovalci inštituta ameriške vojske, ki so me spodbujali in mi omogočili nadaljnji razvoj. Raziskave sem skupaj s sodelavci našega inštituta razširila na proučevanje nevarnih virusnih bolezni, ki jih prenašajo različni vektorji, kot so klopi in komarji. Tudi tukaj smo bili uspešni, saj smo se predvsem izkazali v misiji leta 2001 na Kosovu, ko se je pojavil veliki izbruh smrtonosnega, Eboli podobnega virusa, virus Krimsko-Kongoške hemoragične mrzlice. Od takrat dalje, je bilo moje/naše delo mednarodno cenjeno in priznано

Akad. Tatjana Avšič Županc, članica Znanstvenega sveta Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

in je začelo veljati kot verodostojno. Tako že vrsto let sodelujemo v številnih evropskih in svetovnih raziskovalnih mrežah in projektih okvirnega programa EU, kakor tudi v nacionalnih projektih in programih. V okviru Evropskega mobilnega laboratorija smo aktivno in uspešno sodelovali v do zdaj največji epidemiji virusa Ebole v zahodni Afriki. Leta raziskovalnih izkušenj, potrpežljivost, vztrajnost, znanje, kritično ocenjevanje in navdih pa so nam dovoljevali tudi prebojno odkritje v lanskem letu, ko smo uspeli odkriti povezavo med virusom Zika in mikrocefalijo. Bili smo pogumni in pripravljeni doseči nekaj več!

Spoštovane raziskovalke in raziskovalci, vaši dosednji dosežki so že dokaz, da ste bili ob študiju na različnih fakultetah sposobni razviti intelektualno radovednost, samostojno in neodvisno razmišljanje, kritično presojanje. Z vašimi raziskovalnimi projekti, diplomskimi ali magistrskimi nalogami, umetniškimi deli ste pokazali in dokazali, da ste pri svojem študiju sposobni in pripravljeni doseči nekaj več. Pripravljeni ste bili preseči zahtevane študijske obveznosti in tako ste sebi in drugim dokazali, da ste pogumni, delovni in da želite več znanja, kot zahteva študij sam, da zmorete in dajete več.

Ravno znanje je tisto, kar je pomembno in je temelj vsakega napredka. Žal se je v današnjem času vsemogočih kriz od finančnih, gospodarskih, moralnih in političnih, oblikovalo okolje, ki mnogo bolj vzpodbuja kratkoročne cilje, kot so biti in imeti vedno več, s čim manj vloženega napora. Tako vzdušje in pogoji kvalitetnemu in raziskovalnemu znanju niso naklonjeni, saj je razvijanje znanja dolgoročen proces, ki ne vodi v hitro vidne materialne rezultate. Zato so vaši dosednji dosežki, čas in trud, ki ste jih vanj vložili, toliko bolj spodbudni za vse nas. Z vašimi dosednjimi študijskimi uspehi ste pokazali, da je mogoče stopiti iz povprečja in doseči višje cilje, boljše rezultate in nova znanja, ki vodijo v napredek.

Če povežem znanje in vaše dosedanje izobraževanje na Univerzi ne morem mimo svojega prepričanja, da nudi Univerza znanje, ki je uporabno, vendar ni dokončno. S časom, razmerami in prostorom je potrebno znati znanje uporabljati, ga dopolnjevati in nadgrajevati ter biti sposobni se srečati z drugačnim, novim in neznanim. Vi ste eni tistih študentov, ki ste se želeli

Akad. Tatjana Avšič Županc, članica Znanstvenega sveta Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

srečati z novimi in neznanimi ugankami in vprašanji, saj ste bili že v času študija sposobni širiti in nadgrajevati vaše univerzitetno pridobljeno znanje. Lahko bi rekli, da ste dosegli tisti vrhunec usposobljenosti, ki ga nudi študentom Univerza, če to želijo in so zanj pripravljeni.

Odločili ste se, da boste nadaljevali pridobivanje novih znanj in veščin ter izkušenj kot doktorski študenti. Pred vami stojijo novi izzivi, nova vprašanja in uganke, hkrati pa tudi drugačne odločitve in verjetno prve prave odgovornosti. Ravno to slednje, odgovornost, je nekaj kar pri večini novejših generacij doktorandov pogrešam. Verjetno je to posledica generacijskih razlik, časa v katerem živimo, vzgoje v družini in siceršnjega globalnega gibanja. Pa vendar, podali ste se v raziskovalni in akademski svet. Zato boste slej kot prej naleteli na razmere, ki bodo od vas zahtevale tehtno mnenje, predlog rešitve problema ali morda celo odločitev. Kar želim poudariti je dejstvo, da se tovrstnih srečanj in soočenj naučimo in jih z izkušnjami celo osvojimo, vendar le, če smo za to pripravljeni. Torej, to je nekaj, kar vas čaka v prihodnje in ker ste že do zdaj pokazali, da ste sposobni narediti več kot je povprečje, vam svetujem, da se ne izogibate odgovornostim, tem več jih sprejmite in s z njimi soočite, saj le tako boste postali zreli, odgovorni in predvsem verodostojni.

Na raziskovalni poti je verodostojnost – »tisti, ki mu je verjeti«, zelo pomembna za vaš napredek in uspeh. Postati in ostati zaupanja vredna oseba na svojem področju dela je dolgotrajen proces, ki je v današnjem družbenem in socialnem okolju dokaj težko dosegljiva vrednota. Predvsem bi izpostavila, da je dobro izoblikovati pravo mero kritičnosti, tako do sebe in svojega dela, kakor do drugih in okolja v katerem delujemo in živimo. Morda je za današnjega mladega človeka to sorazmerno težko dosegljiv cilj, saj živimo v hitro napredujoči industriji informacijske tehnologije, številnih socialnih omrežij in medijev dvomljive kakovosti. Vsi ti dejavniki nas silijo v hitrost življenja, hitrih reakcij in odločitev kar ima lahko včasih negativen učinek na nas same, kakor tudi na naše delo. Zato vam želim, da postanete ravno prav kritični in spoštljivi, saj je to eden od pomembnih temeljev za vaše uspešno delo v bodoče.

Akad. Tatjana Avšič Županc, članica Znanstvenega sveta Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije

Na vaši novi, raziskovalni poti, naj vas vodijo do sedanje znanje in izkušnje, bodite odprti za nova vedenja in veščine. Izkoristite svojo zvedavost, iskanje neznanega, bodite vztrajni, potrpežljivi, dosledni in pošteni, kritični in spoštljivi. Postavljajte si jasne in predvsem stvarne cilje v katere morate verjeti, če želite, da vam bo uspelo. Enostavne poti za doseg ciljev so redke, običajno so naše poti posejane s preprekami in vloženi napor. Vi ste že do zdaj pokazali, da so vam take poti izziv, da ste nanje se podati sposobni in pripravljeni tudi v bodoče. Torej, izkoristite svoje sposobnosti in želim vam, kakor tudi vašim mentorjem pametno in srečno!

Moje iskrene čestitke, drage raziskovalke in raziskovalci, da ste kot mladi raziskovalci postali del tega čudovitega sveta raziskav. Želim vam, da boste pri svojem delu zadovoljni in srečni kot sem jaz in naj vas vodi navdih.

Tatjana Avšič Županc